

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea din Craiova
1.2. Facultatea	de Teologie Ortodoxă
1.3. Departamentul	de Teologie
1.4. Domeniul de studii	Teologie
1.5. Ciclu de studii universitare	Licență, seria 2025-2029
1.6. Forma de organizare	Zi
1.7. Programul de studii	Teologie Ortodoxă Pastorală

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei			<i>Istoria și spiritualitatea Bizanțului</i>		2.2. Cod	D15TOPL106	
2.3. Titularul activităților de curs			Pr. Dr. Adrian Lupu				
2.4. Titularul activităților de seminar/ laborator			Pr. Dr. Adrian Lupu				
2.5. Anul de studiu	I	2.5. Semestrul	I	2.6. Tipul de evaluare (E/C/VP)	C	2.7. Regimul disciplinei	DS, DOB

3. Timpul total estimat (ore pe semestru a activităților didactice)

3.1. Numărul de ore pe săptămână	2	din care: 3.2 curs	1	3.3. seminar/laborator	1
3.4. Total ore din planul de învățământ	28	din care: 3.5 curs	14	3.6. seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp - ore/sapt.					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					10
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					12
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					11
Tutoriat					8
Examinări					2
Alte activități de cercetare					4
3.7. Total ore studiu individual					47
3.8. Total ore pe semestru					75
3.9. Numărul de credite					3

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Cunoștințe privind izvoarele istorice, cronologia istorică, istoria împăraților bizantini, promovarea religiei creștine, sinoade și legi de stat în favoarea credinței creștine, sistemul universitar bizantin
4.2. de competențe	Operare pe calculator (Word, AI); capacitatea de sinteză și gândire critică

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Cursul se va desfășura în condițiile impuse de lege, urmând procesul de predare și învățare.
5.2. de desfășurare a seminarului/	Competențe de operare pe calculator (Word, Internet Explorer);

laboratorului	capacitate de analiză, de sinteză și de gândire critică
---------------	---

6. Obiectivele disciplinei - rezultate așteptate ale învățării la formarea cărora contribuie parcurgerea și promovarea disciplinei

Cunoștințe	Studentul/Absolventul: 1. Cunoaște specificul trăsăturilor și notelor distinctive ale Istoriei Bizanțului; 2. Cunoaște și cercetează și interpretează datele istorice relevante pentru Istoria Bizanțului; 3. Cunoaște și identifică elementele interdisciplinare în studiu și cercetarea istorică; 4. Aprofundează izvoarele istorice cu privire la prezența și influența bizantină pe teritoriul țării noastre.
Aptitudini (Abilități)	Studentul/Absolventul: 1. Dobândește capacitatea de a interpreta principalele evenimente din Istoria Bizanțului; 2. Interpretează comparativ în context interdisciplinar și are capacitatea valorificării cunoștințelor istorice în studiul teologic; 3. Culege informații din medii științifice diverse, adaptând și aplicând aceste valori noi propriei doctrine și practici liturgice; 4. Dobândește capacitatea de dialog cu celelalte discipline teologice și ramuri ale științei, în identificarea unei viziuni interdisciplinare, integratoare asupra vieții creștine.
Responsabilitate și autonomie	Studentul/Absolventul: 1. Are capacitatea de corelare și interpretare a datelor și evenimentelor istorice, în context eclesial; 2. Are capacitatea de asimilare prin participare la cursuri și seminarii, prin studiu individual a elementelor de factură interdisciplinară; 3. Folosește corect sursele bibliografice, cu raportare la izvoarele istorice, patristice și filocalice;

7. Conținuturi

<i>7.1. CURS</i>	Modalitatea de desfășurare	Metode de predare	Fond de timp alocat (ore)
1. Introducere. Noțiunea, obiectul, importanța și actualitatea Bizantinologie, prezentarea cadrului general	față în față	Prelegere Materiale didactice imprimate	2 ore
2. Constantin cel Mare și întemeierea Imperiului Bizantin. Biserica creștină în timpul lui Constantin cel Mare Politica internă și activitatea la Dunărea de Jos.	față în față	Prelegere Materiale didactice imprimate	2 ore
3. Imperiul Bizantin în timpul urmașilor lui Constantin cel Mare	față în față	Prelegere Materiale didactice imprimate	2 ore
4. Teodosie cel Mare (379-395) – creștinismul, religie de stat	față în față	Prelegere Materiale didactice imprimate	2 ore
5. Theodosie al II-lea. Activitatea sa legislativă și edilitară. Reorganizarea învățământului. Sinodul al III-lea ecumenic	față în față	Prelegere Materiale didactice imprimate	2 ore
6. Imperiul Bizantin de la Marcian la Zenon. Sinodul IV Ecumenic de la Chalcedon din 451. Legile lui Zenon și consecințe asupra Imperiului .Leon I cel Mare	față în față	Prelegere Materiale didactice imprimate	2 ore
7. Epoca lui Iustinian cel Mare Politica	față în față	Prelegere	2 ore

religioasă. Artă și literatură. Activitatea la Dunărea de Jos		Materiale didactice imprimare	
Bibliografie:			
EUSEBIU DE CEZAREEA, <i>Istoria bisericească</i>, traducere, studii și note de pr. prof.T. Bodogae, col. PSB, vol. 13, București 1987. IDEM, <i>Viața lui Constantin cel Mare</i>, în col. <i>Părinți și Scriitori bisericești</i>, vol. XIV, traducere și note de Radu Alexandrescu, studiu introductiv de Prof. Dr. Emilian Popescu, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 1991. EVAGRIE SCOLASTICUL, <i>Istoria Bisericească. Prescurtare după Istoria bisericească de Filostorgiu și Teodor Citețul</i>, traducere de Iosif GHEORGHIAN, București 1899. LACTANTIUS, <i>De mortibus persecutorum (Despre morțile persecutorilor)</i>, traducere, studiu introductiv, note și comentarii de CLAUDIU T. ARIEȘAN, Editura Amarcord, Timișoara 2000. LEO DEACON <i>The History of Leon the Deacon. Byzantine Military expansion in the Tenth Century</i>. Int., trans, and annot. By A.-M. Talbot, D. F. Sullivan, Washington, 2005. PROCOPIUS din CEZAREEA, <i>Războiul cu goții</i>, col. <i>Scriptores Byzantini</i>, vol. III, traducere și introducere de H. MIHĂESCU, Editura Academiei, București 1963. RUFIN D'AQUILEE, <i>Histoire ecclésiastique</i>, ed. Th. MOMMSEN, în GCS, 1909. TEODORET al Cirului, <i>Istoria bisericească</i>, în col. <i>Părinți și Scriitori bisericești</i>, vol. XLIV, trad. de Pr. Prof. Vasile Sibiescu, București: Editura IBMBOR, 1995. AHRWEILER, Helene, <i>Ideologia politică a Imperiului Bizantin</i>. Cu o postfață de Nicolae Șerban Tanașoca. Traducere: Cristina Jinga. București, Corint, 2002. BĂBUȘ, Emanoil, <i>Bizanțul: Istorie și spiritualitate</i>, Editura Sophia, București, 2010. BĂNESCU, Nicolae, <i>Istoria Imperiului Bizantin</i>, Editura Anastasia, București, 2000. BECK, Hans-Georg, <i>Istoria Bisericii Ortodoxe din Imperiul Bizantin</i>. Traducere din limba germană și studiu introductiv de Vasile Adrian Carabă. București, Nemira, 2012. BICA, Ion, <i>Istoria Bizanțului (324-1453)</i>, Pitești, 2002. BREZEANU, Stelian, <i>Istoria Imperiului Bizantin</i>. București, Meronia, 2007. CAVALLO, Guglielmo, (ed.), <i>Omul bizantin</i>. Traducere de Ion Mircea. Postfață de Claudia Tita-Mircea. Iași, Polirom, 2000. DRĂMBA, Ovidiu, <i>Istoria culturii și civilizației</i>, Editura Enciclopedică, București, 1987. GEORGESCU, Maria, <i>Introducere în cultura bizantină</i>. Târgoviște, Cetatea de Scaun, 2008. HARRIS, Jonathan, <i>Introducere în istoria Bizanțului</i>, Editura Bizantină, București, 2001. IORGA, Nicolae, <i>Istoria vieții bizantine. Imperiul și civilizația, după izvoare</i>. București, Ed. Enciclopedică Română, 1974 (sau alte ediții). IDEM, <i>Sinteza bizantină. Conferințe și articole despre civilizația bizantină</i>, texte alese, traducere și prefață de Dan ZAMFIRESCU, București, Editura Minerva, 1972. KAPLAN, Michel, <i>Bizanț</i>, Traducere din lb. franceză Ion Doru Brana. București, Nemira, 2010. OBOLENSKY, Dimitri, <i>Un Commonwealth medieval: Bizanțul. Europa de Răsărit, 500- 1453</i>, Traducere: Claudia Dumitriu; postfață: Nicolae-Șerban Tanașoca. București, Corint, 2002 . TENACE, Michelina, <i>Creștinismul bizantin. Istorie, teologie, tradiții monastice</i>, Traducere din italiană de Al. Cistelecan. Chișinău, Cartier, 2005. TEODORESCU, Răzvan, <i>Bizanț, Balcani, Occident la începuturile culturii medievale românești: secolele X-XIV</i>, București, Ed. Academiei, 1974. TREADGOLD, Warren, <i>O istorie a statului și societății bizantine</i>, Traducere de MihaiEugen Avădanei. Ediție îngrijită de Victor Spinei și Bogdan-Petru Maleon, prefață de Victor Spinei. Iași, Institutul European, 2004. VASILIEV, A. A., <i>Istoria Imperiului Bizantin</i>, Traducere și note de Ionuț-Alexandru Tudorie, Vasile-Adrian Carabă, Sebastian-Lau.			

7.2. Seminar/laborator	Modalitatea de desfășurare	Metode de predare	Fond de timp alocat (ore)
1. Stadiul actual al cercetărilor de Bizantinologie în România	față în față	Expozitivă, discuție colectivă	2 ore
2. Istoriografia ecleziastică	față în față	Expozitivă, discuție colectivă	2 ore

bizantină			
3. Edificii bizantine	față în față	Expozitivă, discuție colectivă	2 ore
4. Conflictul dintre păgânism și creștinism	față în față	Expozitivă, discuție colectivă	2 ore
5. Împărătese teodosiene	față în față	Expozitivă, discuție colectivă	2 ore
6. Imperiul Bizantin și teritoriul țării noastre	față în față	Expozitivă, discuție colectivă	2 ore
7. Cultura bizantină: arta, literatura, iconografia	față în față	Expozitivă, discuție colectivă	2 ore

Bibliografie:

BARNEA, Ioan; ILIESCU, Octavian, *Constantin cel Mare*, București 1982.
 BARNEA, Ioan; VULPE, Radu, *Din Istoria Dobrogei*, vol. II, București 1968.
 BARNEA, Ioan; ȘTEFĂNESCU, Ștefan, *Din Istoria Dobrogei, vol. III: Bizantini, Romani și Bulgari la Dunărea de Jos*, București 1971.
 BĂBUȘ, Pr. prof. dr. Emanoil, *Bizanțul – istorie și spiritualitate*, ediția a doua, revizuită și adăugită, București, 2010.
 BENGĂ, Preot Conf. dr. Daniel, *Cred, mărturisesc și aștept viața veșnică, O istorie a Simbolului Niceo-Constantinopolitan*, Editura Basilica, București, 2024.
 BECK, Hans Georg, *Kirche und Theologische Literatur im Bizantinischen Reich*, München 1959.
 BEHR JOHN, *Drumul spre Niceea*, trad. Mihail G. Neamțu, ed. Sofia, București,
 BREZEANU, Stelian, *O istorie a Imperiului bizantin*, București, Editura Albatros, 1981.
 MARINESCU, Adrian, *Sinodul ecumenic de la Niceea*, Editura Addendum, București, 2025.
 PETRARU, Gheorghe, *Sfântul Constantin cel Mare – convertirea și rolul său în răspândirea creștinismului*, Editura Doxologia, Iași, 2013.
 POPESCU, Emilian, *Eusebiu de Cezareea și epoca sa*, Editura IBMBOR, București, 1995.
 IDEM, *Istoria Bizanțului*, Universitatea din București, Facultatea de Teologie Ortodoxă „Justinian Patriarhul”, 2003.
 STĂNILOAE, preot. Prof. dr. Dumitru, *Teologie Dogmatică Ortodoxă*, Editura I.B.M.B.O.R., București, 1996.
 SUCEVEANU, Alexandru, *Constantin cel Mare și epoca sa*, Editura Academiei Române, București, 2006.
 ȘTEFĂNESCU, Ștefan, *Istoria Bizanțului*, vol. I: *De la fondarea Constantinopolului până la moartea lui Justinian*, Editura Științifică, București, 1991.
 BARNEA, Al., *Constantin cel Mare și lumea romană târzie*, în *Studii și cercetări de istorie veche și arheologie*, nr. 3–4, 1985.
 BREZEANU, Stelian, *Imperiul bizantin în secolele IV-XI și XI-XV*, în *Istoria universală medie*, coordonator Radu Manolescu, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1980.
 DUMITRAȘCU, Pr. prof. dr. N., *Hristologia Sfântului Atanasie cel Mare*, Cluj, 1999.
 FELEA, I., *Constantin cel Mare și meritele sale pentru creștinism*, în *Revista Teologică*, 1913, nr.9-11.
 POPESCU, Emilian, *Politica religioasă a lui Constantin cel Mare*, în *Studii Teologice*, nr. 1–2, 1983.
 RĂMUREANU, Pr. prof. I., *Sinodul I ecumenic de la Niceea de la 325*, în *Studii Teologice*, 1987, nr.6.

8. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Temele de curs și seminar propuse sunt subiecte de actualitate în cercetarea fundamentală și aplicativă din domeniul Teologie. Tematica disciplinei acoperă conceptele majore relevante pentru aplicațiile specifice și pentru standardele comunității academice de profil. Conținuturile de învățare ajută la aprofundarea temeinică a teologiei, răspunzând, prin aceasta, așteptărilor principalilor angajatori ai absolvenților acestei discipline: structurile eclesiale, structurile de asistență socială și structurile din domeniul educației, asigurând și o bună pregătire pentru admiterea la doctorat.

9. Evaluare

Tip activitate	9.1. Criterii de evaluare	9.2. Metode de evaluare	9.3. Pondere din nota finală
----------------	---------------------------	-------------------------	------------------------------

9.4. Curs	Modul de analiză, sinteză și integrare a informației teoretice	Examen	70%
9.5. Seminar/laborator	Modul de analiză, sinteză și transfer a cunoștințelor teoretice în lucrările de seminar	Lucrare de seminar și implicarea în activități de seminar	30%
9.6. Standard minim de performanță			
• Prezența la curs și seminar (cel puțin 50%); • Participare la seminar (cel puțin 30%); • Cunoaște principale aspecte legate de Istoria Bizanțului, izvoare istorice. Mărturii arheologice			

Data completării
01.10.2025

Titular de disciplină,
Pr. Dr. Adrian Lupu

Semnătura titularului
.....

Data avizării în departament
01.10.2025

Director de departament,
Pr. Lect. Univ. Dr. Mihai Ciurea

Semnătura directorului de departament,
.....